

Frágreiðing frá norðurlensku tingmannanevndini:

Alt talar fyri tí: Norðurlond sum kjarnorkuvápnafritt øki

Í frágreiðing frá norðurlensku tingmannanevndini, sum víðger spurningin um Norðurlond sum kjarnorkuvápnafritt øki, eru nógvar grundgevingar nevndar fyri at Norðurlond skulu gerast eitt kjarnorkuvápnafritt øki.

Skal umfata øll Norðurlond

Nevndin metir, at ein breið semja um hetta mál vildi verið tað norðurlenska tilskotið til at minka um spenning og fremja avvápnad í Europu, og at henda semja má hava útgangspunkt í teimum hernaðarsamgongusáttmálum, hvør land hevur, ella í uttanveltaðu støðu teirra. Geografiskt skal eitt norðurlenskt kjarnorkuvápnafritt øki umfata øll Norðurlond, t.e. Danmark, Finland, Island, Noreg og Sveriki, Føroyar, Grønland og Álands-oyggjarnar.

Økið skal eisini umfata havleiðir innan fyri sjómørkini, men rætturin til gjøgnumsigling skal vera virður. Hesin rættur ber ikki við sær rætt til at bera við ella fara innanfyri leiðir. Serligar reglur fyri neyðstöður mugu gerast.

Skuldbinda seg til ikki at framleiða atomvápn

Kjarnorkuvápnafria økið umfatar somuleiðis luftøki hjá hvørjari tjóð. Sambært folkarættinum er ikki nakar rættur til gjøgnumflúgv. Serligar reglur fyri neyðstöðu mugu eisini gerast í hesum føri.

Luttøkulondini, sum ikki eiga kjarnorkuvápn, mugu binda seg til ikki at framleiða, menja, taka imóti, royna ella goyma kjarnorkuvápn ella fyrirreika seg til hetta. Somuleiðis skulu tey binda seg ikki til at venja hermenn í nýtslu av atomvápnunum, ikki loyva atomvápnaflytningi á sinum øki og ikki loyva uppseting av útúnaði, sum hevur til endamáls framleiðslu ella goymslu av atomvápnunum í økinum.

Samráðingar við stórveldini

Stoðan og sjálvstýrið av økinum skal framum alt tryggjast av teimum kjarnorkuveldum og hernaðarsamgongum, ið eiga kjarnorkuvápn í Europu. Hesi stórveldini skulu skuldbinda seg til at ikki hotta ella avnoka støðuna hjá økinum ella leypa á mál innan økið við atomvápnunum.

Í arbeiðnum at kanna møguleikarnar fyri stovnstovning av norðurlensku kjarnorkuvápnafrium øki skulu takast upp samráðingar við og imillum stórveldini við tí fyrri eyga at minka um kjarnorkuvápnagoymslu á teimum økjum, ið liggja næst kjarnorkuvápnafria økinum, bæði á landi og sjógvi — og eisini at gera Eystursjógvn kjarnorkuvápnafria.

Reglur við víkjandi eftirliti

Í sáttmálanum ella øðrum avtalum skulu serligar eftirlitsreglur ásetast. Tað vildi verið náttúrligt at bygt upp norðurlenskt eftirlit, sum kann fáa hjálp frá einum ella fleiri altjóðaligum felagskapum.

Tingmannanevndin heldur, at yvirlið má gerast yvir allar umráðandi tættir, sum kunnu koma upp í norðurlenskt kjarnorkuvápnafritt øki (harimillum skyldurnar hjá økislandunum og atomvápnaveldunum, saman við trygdar-spurninginum, tiltek i nærliggjandi økjum, eftirlit o.s.fr.) áður enn endalig støða verður tikin til formliga stovnstovning av økinum.

Í millumbilinum, meðan hetta fyrirreikingararbeiði heldur fram, kunnu prísiptiellar samráðingar fara fram við tí endamáli at fáa skjótari gongd á menningina. Nevndin sær tað sum sína høvuðsuppgávu at royna at fáa í lag breiðastu møguligu semju imillum og stuðul frá Norðurlondunum til frama fyri hetta arbeiði.

